

[Chr. Christensen.]

get som udtryk for en politik i retning af at integrere ungdomsuddannelserne. Det vil sige et forslag, som i langt højere grad giver ministeren den direkte indflydelse på disse uddannelser over uddannelsesrådet eller direktoratet end de erhvervsrepræsentanter, der står med ekspertisen og den praktiske uddannelsesopgave. Til trods for ministerens særdeles grundige indsigt i mange af disse uddannelser vil jeg alligevel mene, det er en uheldig fremgangsmåde.

Vi er på denne baggrund skeptiske over for forslaget. Vi vil medvirke til en fornuftig rationalisering, men forudsætningerne for, at vi kan gå med til det, er, at der sikres de fagligt kyndige en rimelig medindflydelse på de uddannelser, de har ansvaret for, og jeg skal gentage, at jeg her ikke mindst tænker på arbejdsmarkedets parters indflydelse på EFG-uddannelserne.

Alfred Hansen (DR):

Vi er fra retsforbundets side betydelig mindre positive over for dette forslag, end vi var over for det forslag, der lige har været til behandling.

Jeg har tidligere på dagen beskæftiget mig med bemyndigelseslove og udtalt min meget store skepsis og efterhånden store modvilje mod bemyndigelseslove. Vi har en af dem her, et lovforslag, som går ud på centralisering, på styring. Når min skepsis er kommet til udtryk, er den naturligvis ikke rettet specielt mod undervisningsministeren, som jeg har meget stor respekt for, navnlig i andre anliggender end netop med hensyn til at styre. Der er visse uoverensstemmelser mellem ministerens og undertegnede opfattelse af, hvordan samfundet skal indrettes, og det kommer naturligvis til udtryk en gang imellem under behandlingen af de forskellige lovforslag. Men uoverensstemmelsen gælder bemyndigelseslovgivning i det hele taget, uanset hvilket ministerium det måtte dreje sig om, og uanset hvilken regering der skal administrere loven. Vores modvilje er altså ikke vendt mod nogen bestemt side i salen, den er generel.

Jeg vil dog medvirke til en hurtig behandling i udvalget af lovforslaget, men jeg tvivler meget på, om retsforbundet vil kunne medvirke til dets gennemførelse.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det er jo svært at takke for en positiv modtagelse af dette lovforslag, da langt de fleste ordførere har hæftet sig ved de sider, de var betænkelige ved. Jeg håber, vi vil få klaret noget af det af under udvalgsbehandlingen.

Jeg skal rette en enkelt misforståelse hos fru Gerda Møller, som talte om nogle råd, hvor der kun sad ministerens håndplukkede medlemmer. Den slags råd eksisterer der faktisk ikke nogen af. Der eksisterer en lang række råd – det er dem, der er nævnt her, og det er først og fremmest uddannelsesrådene – hvor forskellige organisationer har repræsentanter, og hvor der også er personligt udpegede medlemmer; det var bl. a. de personligt udpegede medlemmer, som hr. Niels Helveg Petersen var lidt betænkelig ved.

Jeg er i øvrigt enig med hr. Chr. Christensen i, at dette lovforslag har sammenhæng med EFG-lovforslaget, det er jo derfor, det først er fremkommet nu, men jeg synes til gengæld ikke, jeg i hr. Chr. Christensens bemærkninger kunne spore, at han helt havde opfattet, at det netop er erhvervsuddannelsesrådet, der skulle have med EFG-uddannelserne at gøre. Også det går jeg ud fra vi kan vende tilbage til i udvalgsarbejdet.

Jeg skal traditionen tro slutte med at håbe på et positivt udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus [af Gerda Møller m. fl.].

(Lovforslag nr. L 144. Fremsat 29/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal nøjes med at henvise til de bemærkninger, jeg tidligere har gjort ved behandlingen af dette lovforslag. Jeg kan fortsat ikke tiltræde det.

Camre (S):

Vi har jo efterhånden været rundt om gymnasieskolelovgivningen nogle gange, og der er næppe meget nyt at føje til. Jeg har tidligere afvist forslag af dette indhold, fordi mit parti og jeg mener, at det vil være et brud på den reform, som ligger i folkeskolelovgivningen, og at det altså vil medføre en uønsket vanskeliggørelse af adgangen til gymnasiet.

Jeg må på den baggrund på mit partis vegne afvise det foreliggende lovforslag.

Halvgaard (FP):

Formålet med dette lovforslag er at forhindre en devaluering af undervisningen på vore gymnasier, og derfor indebærer forslagens § 14 omtale af krav og betingelser for optagelse i gymnasiet, som vi mener er nødvendige.

Endvidere er der nogle mindre væsentlige ændringer, som jeg ikke skal komme ind på her, og jeg skal heller ikke forlænge debatten, men henvise til den tidligere behandling af lovforslaget og som medforslagsstiller anbefale, at man stemmer for en vedtagelse.

Bertel Haarder (V):

Til elever, der ønsker en boglig uddannelse, bør der stilles boglige krav. Det betyder ikke, at nogen som helst bliver forhindret i at få både oplysning og uddannelse. Der er vel ikke noget land i verden, der har et så broget og rigt udbud af enhver form for uddannelsesmæssig aktivitet med efterskoler, folkehøjskoler, aftenskoler og enkeltfagskursus osv. osv. som Danmark, og ingen bliver forment adgang dertil. Men gymnasiet er det sted, hvor der sker en forberedelse til en række lange, udpræget boglige studier, og derfor skal der stilles visse boglige krav til dem, der vil i gymnasiet.

Det er hovedsynspunktet i dette forslag, hvor venstre som bekendt er medforslagsstiller. Hvis der heller ikke i dette folketing kan skabes flertal for det, er forslaget et oplæg, et udgangspunkt for forhandlinger, som vi håber snart kan føre til, at vi får en ny gymnasielov.

Men ét er loven, noget andet er administrationen af uddannelserne. Jeg tror, kun de færre-

ste er klar over, at man, hvis man bliver optaget, kan blive gående i fulde 3 år, selv om man aldrig åbner en bog eller nogen sinde svarer på et spørgsmål. Men skal blot sidde den af i timerne, så kan ingen røre én. Man kan på den måde demoralisere klassen i 3 år. Der er gymnasierektorer, som til mig og også til ministeren har klaget over dette. Flere ville måske gøre det, hvis de turde. Det er et spørgsmål, om ikke dette problem er næsten lige så vigtigt som det, vi her diskuterer. Det er i hvert fald vigtigt for venstre, hvis vi senere bliver nødt til at lave forlig med regeringen om disse ting.

Men også administrationen af folkeskoleloven har afgørende betydning for den adgangstærskel til gymnasiet, som vi diskuterer. Hvis man sænker niveauet i folkeskolen, kan vi jo lave alle de lovbestemmelser, vi vil, lige meget hjælper det. Jeg står her med noget, som kunne ligne et godt eksempel på niveausænkning. Det drejer sig om 9. klasse prøven i diktat, som allerede har været fremme i spørgetiden i dag, hvor det i den nye bekendtgørelse af den 8. marts 1977 fremgår, at man nu ikke blot skal have ordbog med og bruge 20 minutter på at slå svære ord op, men også skal have dikteret tegnene. Man får altså ikke kun dikteret punktummer, men også kommaer. Jeg vil i den anledning spørge ministeren, om dette er udtryk for, at lærerne ikke længere skal tage tegnsætning alvorligt. Jeg tror, der er mange lærere, der har forsøgt at lære deres klasser sætningsbygning og tegnsætning, og som nu føler sig gjort lidt til grin af denne nye bekendtgørelse.

Jeg står med diktaten fra den statskontrolrede prøve efter 9. klasse i 1975, altså ikke realklassen, men 9. klasse, og dér står der udtrykkelig, at kommaer ikke skal dikteres. Der er altså tale om en nydannelse, som kunne tydes som et virkeligt eksempel på en niveausænkning. Det er jo vigtigt, når vi taler om gymnasieloven, fordi denne prøve efter vores mening skal spille en rolle i forbindelse med optagelsen i gymnasiet.

Jeg nævner det for at understrege, hvor afgørende administrationen af disse ting er, og for at understrege, at vi desværre er nødt til at følge disse ting med stor opmærksomhed, da nogle af ministerens planer med uddannelsessystemet jo ikke gør os helt sikre på, at hun af sig selv vil holde sig på forstandens brede landevej eller dydens smalle vej, eller hvad man nu skal sige, i dette spørgsmål.

Alfred Andersen (SF):

Med dette forslag åbner en række partier til højre i salen i skøn forening en diskussion om adgangsbetingelsen til gymnasiet. Vi har sagt det tidligere og vil gentage det, at vi anser venstres og kristeligt folkepartis deltagelse i dette forslag som en svigten af folkeskoleforliget. Den klare konsekvens af den nye folkeskolelov er en fri og nemmere adgang til gymnasiet baseret på skolens vejledning og på elevernes og forældrenes afgørelser.

Det forslag, vi her skal tage stilling til, lægger op til en genindførelse af en mellemskoleeksamen som betingelse for at komme i gymnasiet, og det vender vi os klart imod. Vi vil vente med at gå nærmere ind i hele problematikken, til vi skal diskutere undervisningsministerens forslag. Vi ved, vi skal have vedtaget en gymnasielov i denne samling, men vi vil fra SFs side gøre alt, hvad vi kan, for, at det ikke bliver på det foreliggende grundlag.

Freddy Madsen (DKP):

Vi har i tidligere samlinger haft stor debat om de problemer, som også ligger i dette lovforslag, og vi har haft dette forslag forelagt. Vores stilling til det er klar: vi er imod det, og jeg behøver ikke at gentage den argumentation, som vi tidligere har ført frem.

Af ulige større interesse er det, hvorfor ministeren ikke har genfremsat det forslag, som vi behandlede i sidste samling, og som vi jo gennem afstemninger konstaterede at der så at sige var dødt løb om i folketinget, hvorfor vi ikke rigtig kunne komme ud af stedet.

For det første er det en nødvendig forudsætning til opfølgning af folkeskoleloven, at vi får en ændring af gymnasieloven på nuværende tidspunkt, og det er naturligvis det vigtigste.

For det andet har både undervisningsministeren og statsministeren bebudet, at man ville fremsætte forslaget i denne samling. Det er altså ikke sket, på trods af at fristerne faktisk er overskredet på nuværende tidspunkt. Det stiller jeg mig meget undrende til, og jeg vil gerne have et konkret svar af undervisningsministeren på, hvorfor det ikke er sket, og det så meget mere, som den politiske situation på dette område har ændret sig væsentligt efter folketingsvalget.

Jeg forstod dengang, da fru Lone Dybkjær fremsatte sit forslag, at det var i og for sig ikke, fordi de radikale var uenige i ministerens forslag, men et forsøg på at komme ud af det

dødvande, vi var i på daværende tidspunkt. Hvis den opfattelse er rigtig, vil der efter min opfattelse nu være et klart flertal i dette ting for at gennemføre ministerens forslag. Naturligvis kan der forekomme forskellige ændringer, men stort set i den form, som forslaget tidligere havde. Jeg vil gerne have et klart svar af ministeren: hvorfor får vi ikke det forslag på bordet?

Svend Haugaard (RV):

Det væsentligste i forslaget er, som det er sagt, adgangskriterierne til gymnasiet, hvor der stilles krav om udvidet kursus i engelsk, tysk og regning. Det er det radikale venstre ikke enig i.

Vi fremlagde i sidste samling et forslag, hvorefter adgangskriterierne skulle være, at man havde skolens henvisning som egnet, eller, hvis den ikke kunne opnås, at man gik til en prøve. Vi har stadig væk det standpunkt. Vi har ikke fremlagt vores forslag på ny, men vi kan jo håbe på, at der i det forslag, der vel kommer fra ministeriet inden så længe, er taget nogle af disse tanker op. Skulle det ikke vise sig at være tilfældet, har vi mulighed for at stille et ændringsforslag, men jeg må håbe på, at det er tilfældet som et kompromis. Jeg mener, at det er meget vigtigt, at vi ret hurtigt får den sag klaret, sådan at man kan få adgangsbetingelserne til gymnasiet i orden.

Chr. Christensen (KrF):

Som medforslagsstiller til dette forslag er det klart, at jeg kan tilsige min gruppes fulde tilslutning til forslaget. Baggrunden for, at vi er medforslagsstillere, er, som vi tidligere har fremført, at vi er nervøse for, at en eventuel friere adgang til gymnasiet skulle betyde en niveausænkning.

Nu har vi jo i sidste samling været igennem tilsvarende forslag. Vi har været igennem forslag fra ministerens side, og det, jeg tror der er brug for nu, er et grundigt udvalgsarbejde for at nå frem til et positivt resultat. Vi ved jo, at der skal et lovforslag frem til vedtagelse, og når ministeren ikke er kommet med det, som det blev fremhævet før, må jeg da sige, at jeg for min part ikke kan deltage i kritikken af ministeren, fordi ministeren ikke har fremsat sit forslag.

Jeg vil da også gerne give udtryk for, at det er min opfattelse, at ministeren er klar over tidsfristerne og over, at folketinget er nødt til at finde frem til et fælles forslag. De bestræbel-

[Chr. Christensen.]

ser, ministeren har udfoldet, skal hun ikke klandres for, men opmuntres til at fortsætte.

Alfred Hansen (DR):

Det er da klart, at det seneste års udvikling inden for folkeskolen har måttet medføre, at der nu ligger et sådant lovforslag på bordet. Når jeg tog så kraftigt fat tidligere på dagen med hensyn til cirkulæret af 8. marts, er det bl. a., fordi det netop er den slags cirkulærer, der skaber grobund for, at visse partier her i folketinget kan rette meget kraftige anslag mod folkeskolen. Disse meget kraftige – nogle vil kalde det højreorienterede, yderliggående, reaktionære – angreb er ikke den slags angreb, som jeg ønsker skal rettes hverken mod folkeskolen eller mod andre dele af samfundet. Derfor kan man ikke advare undervisningsministeren nok fremover mod at fremsende sådanne cirkulærer, heller ikke, hvis man fremover vil stille krav om fri adgang til gymnasiet. Netop med sådanne lovforslag giver man reaktionære kræfter mulighed for at sætte stød ind. Derfor skal vi undgå det, og hvis der havde ligget et forslag fra undervisningsministeren med krav om fri adgang til gymnasiet, ville jeg tage kraftig afstand fra det.

I hele denne problematik om overgang fra folkeskole til gymnasium finder jeg det magtpåliggende, at den afleverende skole har et meget stort ord at skulle have sagt. Ingen instans kender børnene bedre end den skole, der i 1, 2, 3 og i mange tilfælde flere år har haft eleverne. Den kender elevernes arbejdsindsats, deres adfærd, deres evne til at koncentrere sig om teoretiske spørgsmål. Gymnasiet er fortsat, og lykke for det, en udpræget teoretisk uddannelse.

Jeg ville gerne, om vi her i tinget kunne finde frem til en fælles holdning gående ud på, at den afleverende skole fortsat kan anvende de tre bedømmelsesmuligheder: »egnet«, »ikke egnet«, »måske egnet«. For de elever, der vil få prædikatet »egnet«, er sagen klar. De kan oprykkes i gymnasiet, hvis de har lyst. Med hensyn til de elever, der får prædikatet »måske egnet«, vil nogle forældre måske have lyst til at sende deres børn til en prøve på gymnasiet, hvad jeg finder passende. Jeg tror næppe, at mange forældre ville have lyst til, hvis eleven har fået betegnelsen »ikke egnet«, at sende ham eller hende i gymnasiet. Eleverne ville nok heller ikke selv ønske det.

Jeg har indtryk af, at den hidtidige ordning med disse tre muligheder for vurderingen af en elev ikke bare ved at skæve til elevens karakterer i enkeltfag eller i flere fag, men ved at bedømme både elevens evne til at gå til eksamen og til at samle sig om et fag samt elevens daglige arbejde gennem ét eller flere år, må være udgangspunktet for, om eleven ville kunne klare en studentereksamen.

Jeg er glad for, at hr. Bertel Haarder også har fundet ud af, at der er fare på færde med hensyn til niveauet i folkeskolen, og jeg vil gerne gøre alle i dette ting opmærksom på, at en niveausænkning i folkeskolen nødvendigvis må medføre en niveausænkning opefter. Jeg synes, det er en uheldig udvikling, og den kan ikke støttes af retsforbundet. På den anden side er jeg også bange for, at man nu måske begynder at skærpe kravene og stille særlige krav til niveauuddannelsen i folkeskolen. Jeg mener, at der må være en teoretisk mulighed for de elever, der har fået undervisning på niveau 2, til også at søge optagelse i gymnasiet. Jeg tror, at det i mange tilfælde kun vil være en teoretisk mulighed, men jeg synes, den skal være til stede. For retsforbundet er det imidlertid som sagt den afleverende skoles mulighed for at vurdere eleven, der tæller stærkest.

Jeg vil med glæde gå ind i arbejdet med ikke blot dette lovforslag, men også spørgsmål, der har relation til dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Ingolf Knudsen (CD):

Jeg skal blot for god ordens skyld lige konstatere, at de synspunkter, som hr. Alfred Hansen her giver udtryk for, deler centrum-demokraterne i vid udstrækning, og derfor kan jeg for at undgå enhver misforståelse konstatere, at når hr. Alfred Hansen taler om højreorienterede, reaktionære kræfter, er det i hvert fald ikke centrum-demokraterne, han tænker på.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gerda Møller)

(KF):

Selv om jeg ikke kan takke de partier, der ikke er medforlagsstillere, for tilslutning til vores forslag, vil jeg dog alligevel notere mig, at to af partierne, det radikale venstre og retsforbundet, ikke går ind for fri adgang, og at de hver for sig har nogle kriterier, som de ønsker fulgt, når det gælder adgangen til gymnasiet.

Så kan jeg ikke lade være at udtrykke min glæde og tilfredshed med, at det også i denne

[Gerda Møller.]

folketingssamling lykkedes at samle de 5 partier, fremskridtspartiet, venstre, kristeligt folkeparti, centrum-demokraterne og os selv, om en fælles holdning, når det drejer sig om at værne gymnasiets faglige niveau, og at denne fælles holdning har givet sig udslag i det foreliggende lovforslag, som stiller ganske bestemte betingelser for optagelse i 1. gymnasieklasse.

Vi ved jo bl. a. fra erfaringerne fra den frie adgang til realafdelingen sammenholdt med den høje dumpeprocent i gymnasiet, at det ikke er muligt for alle elever, der ønsker det, at gennemføre gymnasiet med de nuværende fag og krav, og det er bl. a. det, der er baggrunden for vort ændringsforslag i sidste og forrige samling til ministerens forslag og for vort eget forslag her, fordi ministeren ikke har fremsat noget forslag selv.

Når en adgangsprøve ikke mere lægges til grund, må gymnasiet indrette sig på, at elevernes forudsætninger er mere forskellige end hidtil, og en sådan spredning vil give mange problemer. Nu har vi hørt et par ordførere, der har været inde på faren for sænkningen af det faglige niveau i folkeskolen, og problemerne bliver jo i hvert fald ikke mindre.

Jeg noterede mig da også fra de bilag, vi har haft i forbindelse med tidligere behandlinger, at selv Gymnasieskolernes Lærerforening, der går ind for det forslag, ministeren fremsatte i sin tid, peger på, at der er problemer. De gør opmærksom på, at hvis der skal være fri adgang, bliver det nødvendigt at etablere en ordning med støtteundervisning for de elever, som mangler de nødvendige forudsætninger. De peger på, at det bliver nødvendigt at nedsætte klassestørrelsen og at differentiere undervisningen, og de mener også, at der bør sættes ind med andre foranstaltninger. De giver os altså medhold i, at man ikke uden videre kan indføre den fri adgang.

Forslagsstillerne repræsenterer, så vidt jeg kan tælle, 80 mandater, og da ministeren jo i et interview i Jyllands-Posten den 6. marts 1977 har udtalt, at hun så sandelig ikke håber, at det bliver nødvendigt at bruge et så spinkelt flertal som 90 mandater – det er det flertal, som socialdemokratiet, det radikale venstre, SF, DKP og VS kunne danne – håber jeg da, at vi hos ministeren, også med baggrund i den adgangsbe- grænsning for de længerevarende videregå-

ende uddannelser, som jo skal sættes i sving fra det næste undervisningsår, vil finde forståelse for vort forslag, som er fremsat ud fra ønsket om ikke at sænke det faglige niveau til skade for den ungdom, som ønsker at gå ind i en videregående uddannelse.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fru Gerda Møller glædede sig over den fælles holdning, der havde vist sig hos de partier, der havde fremsat forslaget, og jeg skal så fredsommeligt nøjes med at glæde mig over, at de ikke repræsenterer et flertal, hvorfor det er muligt at nå frem til en anden løsning end den, der her er skitseret.

Jeg vil gerne takke hr. Alfred Hansen for de positive bemærkninger om gymnasieloven i det hele taget og om mulighederne for at finde frem til et forlig. Det var første gang, vi her i folketingssalen hørte, hvordan retsforbundet var placeret i denne sag.

Til hr. Bertel Haarder blot den enkelte bemærkning, supplerende i forhold til, hvad jeg svarede hr. Alfred Hansen ved spørgsmålet her i dag, at som bekendt fastslog vi i folkeskoleforliget, at prøverne skulle afspejle den daglige undervisningssituation. Det er muligt, vi har forskellige fortolkninger af, hvad det vil sige, men for mig har der ikke været nogen som helst tvivl om, at netop det at indføre en retskrivningsordbog, hvad alle selvfølgelig vil have til rådighed i undervisningen i øvrigt, ville stå helt mål med det, der var formuleret i bekendtgørelsen. Men det er jo i øvrigt overhovedet ikke det, vi diskuterer her, så derfor skal jeg ikke fortsætte den diskussion. Den må vel finde sted et andet sted.

Hr. Freddy Madsen stillede mig et direkte spørgsmål, som han gerne ville have et direkte svar på, nemlig hvorfor ministeren ikke har fremsat sit lovforslag. Det hænger sammen med, at jeg faktisk godt kan regne, og det vil sige, at jeg godt på forhånd kan se, at der ikke vil være flertal for det forslag her i folketinget. Jeg synes ikke, tiden er til yderligere demonstrationer på dette område, og derfor mener jeg, det har været nødvendigt at forsøge at finde en løsning, som kunne samle et flertal her i folketinget. Jeg har ikke opgivet håbet om, at en sådan løsning kan findes, og jeg håber snarest at kunne fremsætte et lovforslag, som lægger op til en sådan bredere løsning.

Bertel Haarder (V):

Ministeren siger, at prøverne skal afspejle skolens dagligdag, og det bruger hun som forklaring på, at man fra nu af også skal diktere tegnene ved diktat ved 9. klasse prøven. Hvis man foretager et rundspørge blandt de folkeskolelærere, der underviser i 8. klasse, og som altså står for at skulle bruge dette cirkulære, vil man opdage, at de i allerhøjeste grad har brugt tid på at lære børnene at sætte tegn. Det er dem, der nu føler sig gjort til grin, fordi dette cirkulære ikke afspejler skolens dagligdag. Det er min påstand, men kan ministeren modbevise den ved et rundspørge på skolerne, så lad os se det i udvalget. Denne sag synes jeg ikke skal gå i glemmebogen så let, som ministeren her lægger op til.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg må desværre konstatere, at ministerens svar var højst utilfredsstillende. For det første er det, som jeg understregede, på høje tid, at der gives klar besked ude omkring om, hvilket resultat der kan opnås, og jeg synes, det er det dårligste udgangspunkt, som tænkes kan, at grundlaget skal være det forslag, som disse partier har fremsat, eller forhandlinger af en eller anden art, som antagelig som sædvanlig skal foregå bag lukkede døre, om at lave noget, som er hen i retning af det.

Jeg synes, at de bemærkninger, der kom fra hr. Chr. Christensen, i og for sig var langt mere sigende end det svar, jeg fik fra undervisningsministeren, fordi jeg forstod den varme støtte, som hr. Chr. Christensen gav til ministerens holdning i denne sag, på den måde, at det ikke alene var et spørgsmål om økonomi og om arbejdsmarked, da man sluttede februarforliget. Det står mere og mere klart, at socialdemokratiet i denne sag ikke alene har givet køb på en række økonomiske principper – det vidste vi – men at man, på trods af at der faktisk er tilvejebragt et nyt politisk flertal her i folketinget på det uddannelsesmæssige område, også på dette område har forskrevet sin sjæl til hr. Chr. Christensen og hr. Erhard Jakobsen. Det finder jeg ikke alene oplysende, men også såre betænkeligt, og det er en sag, som vi må vende tilbage til.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gerda Møller) (KF):

Selv om jeg ikke fremførte det her fra taler-

stolen, hører jeg også til dem, der har været overrasket over, at vi ikke har set et forslag fra ministerens side, for vi ved, at der skal og må komme et forslag i denne samling, og så må man nok sige, at man må være overrasket over den begrundelse, ministeren gav.

Jeg forstår slet ikke, at en undervisningsminister kan tillade sig at sætte skolerne ude omkring i landet i den situation, som de står i i dag, fordi de ikke kan fortælle deres elever, hvad adgangskriteriet til gymnasiet skal være. Så siger ministeren, at hun jo kendte stillingen her i folketinget, og så var der ingen grund til at fremsætte forslaget. Ja men når ministeren kendte stillingen, havde der da været al mulig grund til, at ministeren i god tid havde fremsat det forslag, som ministeren mener hun får igennem, og så fået det igennem. Nej, er grunden ikke den, minister – nu har jeg jo læst dette interview i Jyllands-Posten – at det, ministeren havde håbet på, var at få et forlig om adgangskriteriet med de partier, der var gået ind for folkeskoleloven? Det er åbenbart glippet, og så står ministeren i den situation, som hun står i nu.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal ganske overlade til fru Gerda Møller at gætte videre og blot præcisere, at regeringen selvfølgelig vil komme med et forslag.

Så havde hr. Freddy Madsen nogle meget morsomme bemærkninger til sidst, og man fristes til at spørge hr. Freddy Madsen, hvor i alverden han har befundet sig i de sidste 2 timer. Han mente efter at have hørt behandlingen af EFG-loven og Panumloven at se et snedigt komplot indgået omkring uddannelsespolitikken. Kære hr. Freddy Madsen, læs Folketingstidende én gang til!

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

[Formanden.]

Medlemmer af folketinget *Erlendsson* og *Kirsten Jacobsen* har meddelt mig, at de på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov fra og med den 23. april samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

I skrivelse af dags dato meddeler forsvarsministeren, at han ønsker i henhold til § 19, stk. 3, i forretningsorden for folketinget at give en *skriftlig redegørelse for anskaffelsen af F-16 flyene til det danske forsvar*. (Redegørelse nr. IV. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet tillægsbetænkning over forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v., lov om afgift af benzin og lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v. (Lovf. nr. L 12). Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget ang. Grønlandslove (20/4 77):

Udtræder: Ingolf Knudsen

Nyt medlem: Prehn

Skriftlig redegørelse.

Af forsvarsminister *Orla Møller (19/4 77)*.

Redegørelse vedr. anskaffelsen af F-16 flyene til det danske forsvar.

(Redegørelse nr. IV).

I de seneste måneder har der været en stigende offentlig debat om anskaffelsen af de amerikanske F-16 fly til flyvevåbenet. Debatten har især drejet sig om det forhold, at det har vist sig vanskeligt at placere medproduktionskontrakter i Danmark svarende til de forventede 58 pct. af investeringerne, men også prisen for de 58 fly og en for nylig offentliggjort rapport fra den amerikanske rigsrevision om F-16 programmet har været inde i debatten.

Jeg har derfor fundet det rigtigt at give folketinget en redegørelse for udviklingen i denne sag siden folketingsbeslutningen af 11. juni 1975, der bemyndigede mig som forsvarsminister til at træffe aftale om anskaffelse af 58 fly, heraf option på 10 fly, til det danske flyvevåben til erstatning for fly, der skal udskiftes i årene omkring 1980. I bemærkningerne til folketingsbeslutningen var det anført, at prisen

for de 58 stk. amerikanske F-16 fly, der efter regeringens opfattelse burde vælges som erstatningsfly for de nuværende F-100 fly, skønnes at blive ca. 2.400 mill. kr. i prisniveau januar 1975.

I maj/juni 1975 underskrev Danmark sammen med Belgien, Holland, Norge og USA en overenskomst – det såkaldte Memorandum of Understanding – vedrørende anskaffelse og medproduktion af F-16 flyene. Ligeledes underskrev de fire europæiske lande enkeltvis en foreløbig købekontrakt sammen med USAs regering.

I min egenskab af formand for Euro-gruppen tog jeg efter aftale med den norske forsvarsminister initiativ til at indkalde til møde med mine ministerkolleger fra de tre øvrige europæiske lande i januar d. å. På mødet drøftedes fælles problemer, bl. a. medproduktion, og man enedes atter på ministerplan om, at medproduktionen skulle fordeles lige landene imellem.

Vi blev på mødet også enige om en fælles holdning som USAs partner i produktionen af F-16, ligesom det besluttedes at nedsætte en særlig arbejdsgruppe af revisorer, som skulle vurdere omfanget af og begrundelsen for visse omkostningstillæg, som de amerikanske firmaer beregner sig i forbindelse med leverancerne fra europæisk industri. Arbejdsgruppen har afgivet en foreløbig rapport, der konkluderer, at det undersøgte materiale ikke giver anledning til større betænkeligheder. Arbejdet foreslås dog fortsat, men arbejdsgruppen ser intet til hinder for, at de endelige købekontrakter underskrives, selv om dens arbejde endnu ikke er afsluttet.

Da det af parlamentariske årsager i de forskellige lande har vist sig umuligt at underskrive den endelige kontrakt inden 1. april i år, hvor den foreløbige kontrakt udløb, tog jeg initiativ til et nyt møde med mine europæiske kolleger for at diskutere en evt. forlængelse af den foreløbige kontrakt og andre spørgsmål af fælles interesse.

Mødet resulterede i en fælles henvendelse til USA om en forlængelse af den foreløbige kontrakt til den 2. maj 1977 og dermed udsættelse af underskrift af den endelige kontrakt.

De oprindelige samlede omkostninger ved den danske anskaffelse på ca. 2.400 mill. kr. var beregnet på grundlag af en af USA opgivet »most probable price« for selve flyene på 1.868 mill. kr. Desuden var der medtaget ud-